

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Рев-607/05
Бања Лука, 8.6.2007. године

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Драгослава Лукића, Стаке Гојковић, Виоланде Шубрић и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужиље С. П., рођене Б., Д. Ч., заселак С., против туженог М. П., сина Ј., Д. М., кога заступа пуномоћник С. М., адвокат, Б., ради плаћања издржавања, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Б. број Гж-909/02 од 7.6.2005. године, на сједници вијећа одржаној 8.6.2007. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Б. број П-510/98 од 5.10.2001. године обавезан је тужени М. П. син Ј. да доприноси за издржавање тужиље С. П. рођене Б. и то за период од 16.10.1996. године до 1.10.2001. године у укупном износу од 2.975,00 КМ (или 60,00 КМ мјесечно), а од 1.10.2001. године па надаље по 50,00 КМ мјесечно, док се не измијене прилике које би правдале измјену пресуде у том дијелу, те да јој накнади парничне трошкове од 120,00 КМ, све у року од 15 дана по правноснажности пресуде под пријетњом извршења. С вишком тужбеног захтјева тужиља је одбијена.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б. број Гж-909/02 од 7.6.2005. године жалба туженог је дјелимично уважена и првостепена пресуда преиначена тако што је издржавање досуђено за период од 16.10.1996. године до 1.10.2001. године снижено са износа од 2.975,00 КМ, на износ од 1.785,00 КМ (или на 30,00 КМ мјесечно), док је у преосталом дијелу првостепена пресуда остала неизмјењена.

Тужени је изјавио ревизију против другостепене пресуде због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се та пресуда преиначи тако што би тужиља била у цјелини одбијена с тужбеним захтјевом.

Одговор на ревизију није поднесен.

Тужбом се тражи плаћање супружанског издржавања.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда, тужилца је рођена 1936. године а тужени 1939. године. Брак су закључили 1958. године у току кога су стекли двије, сада пунољетне кћерке. Због тешко и трајно поремећених односа, брак парничних странака разведен је правноснажном пресудом првостепеног суда број П-812/96 од 23.4.1998. године. Тужени је посједник парцела у укупној површини од 21231 м², у к.о. Д. М., од чега је под шумом 1406 м², под воћњаком 2069 м², под плацем 406 м², док је остало „под окућницом“. Поред тога он се води као посједник двије парцеле, по култури шуме, у укупној површини од 3893 м² у к.о. Г. М.. Тужени држи стоку, а има и трактор. Пред судом је изјавио „да живи од прихода на своме имању“. Тужилца „вјероватно има право својине“ на парцели „Лукавац“ у површини од 3,5 дунума, уписаној у з.к. ул. бр.311 к.о. М. „али очито је да та парцела није довољна за њено издржавање“. Парцелу „тужитељица не може лично да обрађује због болести“. Здравствено стање парничних странака је нарушено. Из њихових исказа и приложене медицинске документације произилази да тужилца болује од анемије, да има оштећење пршљена на кичми, упалу зглобова, чир на желуцу, обољело срце, слабе живце, висок крвни притисак – „и да болује од дијабетеса“. Тужени има „болесно срце, бронхитис са ограниченом функцијом плућа, инсуфицијенцију бубрега, обољелу жучну кесу“. Жучну кесу је касније оперисао. Правноснажном пресудом првостепеног суда број П-227/96 од 10.4.1997. године утврђено је да је тужилца стекла с туженим њиву „Лукавац“ у површини од 8 дунума, њиву „Брдо“ у површини од 4 дунума, њиву „Равњак“ у површини од 2 дунума, њиву „Бочац“ у површини од 1,5 дунума, њиву од 3,5 дунума коју је добила од мајке, која је уписана на имену туженог, али припада њој, кућу величине 12х6 м, шталу величине 15х4 м, свињце 6х4 м и 8х4 м, два чардака, кокошињац, WC, трактор марке „Раковица“ камион марке „ТАМ“, телефон, сво покућство и остале покретне ствари у кући, те сву стоку коју су заједнички узгајали. Удјели парничних странака у тој имовини износе по ½ дијела, али „тужени држи у посједу како имовину која је стечена у брачној заједници тако и имовину коју је он стекао посебно“, а „имовина која је била брачна тековина није била предмет диобе“. Тужени је, према стању списка о разводу брака, „истјерао тужитељицу из куће,... засновао заједницу са другом женом, а нема доказа да се је тужитељица грубо или недолично понашала у брачној заједници“. Тужилца је болесна, неспособна за рад и не може се запослити. Привремено ради неке лакше послове (пребирање жита, лакше послове у кући својих кћери), али је то недовољно за њено издржавање. Тужени ипак посједује некретнине у површини од 21 дунум, стоку, трактор, тако да „без обзира што је болестан“ може да „остварује приходе од некретнина... својим радом и уз евентуалну помоћ своје садашње жене и евентуално још неких трећих лица“.

На основу одредаба чланова 239. и 251. Породичног закона („Службени лист СРБиХ“ број 21/79 и 44/89, у даљем тексту: ПЗ) првостепени суд је досудио тужилци износе ближе наведене у изреци првостепене пресуде, што практично износи 1,66 КМ дневно.

Чињенична утврђења и правна схватања првостепеног суда прихватио је и другостепени суд, уз једину корекцију да „за период од 1966. год. до 1.10.2001. год.“ сматра „износ од 30,00 КМ адекватним за потребе тужитељице“.

Ревизија није основана.

Околност да је тужени искључиви посједник имовине парничних странака, која је заједнички стечена током трајања њиховог брака, оправдава и по оцјени овог суда досуђење износа за издржавање тужиље, ближе наведених у изреци другостепене пресуде, уз испуњење и осталих услова из члана 239. у вези са чланом 251. ПЗ. Она је на тај начин доведена у ситуацију да из имовине коју је заједнички стекла с туженим и у којој има удио једнак његовом, не може обезбјеђивати никакве приходе за сопствено издржавање. Подјелом брачне тековине између парничних странака створили би се и друкчији услови за оцјену примјене напријед наведених законских одредаба. Овако, околност да тужени ужива и дио тужилине имовине из којег објективно може за себе остваривати и приходе (на рочишту од 5.10.2001. године, приликом саслушања у својству странке, изјавио је, поред осталог, да живи од пољопривреде), оправдава досуђење издржавања у корист тужиље. При томе треба нагласити да су досуђени износи минимални и да не могу ни приближно задовољити основне животне потребе тужиље. Она ће, под таквим околностима, бити доведена у ситуацију да преостала средства, неопходна за живот обезбиједи из других извора.

У вези ревизионих навода туженог, потребно је указати и на слиједеће.

1. Приликом доношења одлуке о издржавању тужиље, нижестепени судови су цијенили и здравствено стање тужиоца. Ако је у међувремену дошло до тежег погоршања његовог здравља, то би евентуално могло да буде основ за покретање поступка по одредби члана 263. Породичног закона који је сада на снази („Службени гласник РС“ број 54/02).

2. Према пракси судова брачни друг је првенствено дужан да издржава бившег брачног друга, прије дјете, ако су за то испуњени законски услови. Уколико он није никако у могућности да га издржава (што овдје није био случај!), долазило би у обзир издржавање од дјете.

3. Тврдњама ревидента да тужиља прима 500,00 КМ мјесечно за чување куће и да јој је стављено на располагање земљиште у површини од 200 дунума, побија се чињенично стање, што је у поступку по ревизији искључено у смислу члана 385. став 3. Закона о парничном поступку који је био на снази у вријеме доношења првостепене пресуде („Службени лист СФРЈ“ број 4/77 до 35/91 и „Службени гласник РС“ број 17/93 до 32/94, у даљем тексту: ранији ЗПП) у вези са одредбама чланова 456. став 1. и 461. Закона о парничном поступку који је сада на снази („Службени гласник РС“ број 58/03, 85/03 и 74/05, у даљем тексту: важећи ЗПП).

4. Разлози за престанак заједнице живота између парничних странака, изнесени у ревизији, нису у складу са утврђеним чињеничним стањем према

пресуди о разводу брака парничних странака. У том смислу вриједи све што је речено под тачком 3. овог образложења.

5. Медицинска документација издата после 5.10.2001. године као дана закључења главне расправе пред првостепеним судом у овом спору, није од утицаја на одлучивање у овој парници. Та документација евентуално би могла бити релевантна са становишта другог парничног поступка, ако га нека од парничних странака покрене за измјену или укидање одлуке о издржавању.

Из изложеног произилази да побијана одлука другостепеног суда нема недостатка на које указује ревидент, односно на које овај суд пази по службеној дужности. Доследно томе, ревизија туженог је одбијена као неоснована на основу члана 393. у вези са чланом 386. ранијег и члановима 456. став 1. и 461. важећег ЗПП.

Предсједник вијећа
Петар Бајић